

Arbejdsmarkeds- og socialpolitik

Velfærdspolitik

Rammen om både en arbejdsmarkeds- og en socialpolitik er helt overordnet den samlede velfærdspolitik. BUPL mener, at fremtidens velfærd afhænger af de valg, vi træffer og at følgende værdier bør være fundamentet for velfærdsdiskussionerne:

- Social lighed gennem en veludviklet velfærdsstat, der kan sikre social tryghed
- Velfærdsstaten skal bygge på solidariske principper og principper der sikrer alle adgang til nødvendige ydelser
- Økonomisk tryghed ved indkomstbortfald
- Ligestilling i forhold til køn, race, religion og etnicitet

Både arbejdsmarkedspolitik og socialpolitik er fundamentale elementer i den danske velfærdsmodel. Velfærdspolitikken er bygget op omkring arbejdets positive betydning for alle, fordi arbejde både er vores forsørgelsesgrundlag, men også vores mulighed for at realisere et godt og spændende liv. Arbejdets betydning har været helt centralt i alle store reformer gennem tiden, og vores politik handler om, at vi skaber rammerne for, at pædagoger kan udfolde deres professionelle virke længst muligt til gavn for børn og de unge.

Arbejdsmarkedspolitikken skal sikre sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel af arbejdskraften og her er daginstitutionerne helt afgørende. Beskæftigelse giver økonomisk tryghed for den enkelte, men socialpolitikken har udviklet sig over tid til ikke kun at sikre økonomisk tryghed. Den tager også sigte på den enkeltes velfærd i videre betydning og muligheden for, i videst muligt omfang at leve en værdig tilværelse.

Arbejdsmarkedspolitik

Arbejdsmarkedspolitikken består af politikker (finanspolitik, erhvervs politik, uddannelsespolitik mv.), der skal regulere udbud og efterspørgsel, sikre en uddannet og til enhver tid kvalificeret arbejdskraft. Arbejdsmarkedspolitikken skal tillige sikre de rette strukturelle og organisatoriske rammer for sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel af arbejdskraften. En aktiv arbejdsmarkedspolitik med høj fleksibilitet på arbejdsmarkedet og økonomisk sikkerhed ved ledighed er hinandens forudsætninger. Traditionelt spiller parterne en stor og nødvendig rolle for reformernes udformning og implementering.

For at sikre vækst og velfærd kræver det en høj beskæftigelsesgrad og en veluddannet og kvalificerede arbejdskraft.

Arbejdsudbud og efterspørgsel

Sammenhængen mellem arbejdsudbud og efterspørgsel er helt central for et velfungerende arbejdsmarked. Det centrale niveau (Folketinget) skal understøtte efterspørgslen efter arbejdskraft og parterne skal inddrages og gøres medansvarlige for arbejdsmarkedsindsatsen.

Særligt parternes inddragelse i forhold til at sikre tilstrækkeligt udbud er helt afgørende. Samtidig er det vigtigt, at udbuddet af arbejdskraft sker i sammenhæng med, at der sikres en konkret efterspørgsel efter arbejdskraften.

Hvis pædagogerne fx skal arbejde mere og trække sig senere tilbage fra arbejdsmarkedet kræver det, at der er tilstrækkelig efterspørgsel efter pædagoger.

Det er derfor vigtigt, at der politisk sikres den nødvendige efterspørgsel, hvis BUPL skal indgå i forhandlinger om at øge arbejdstiden for pædagoger. Hvis ikke efterspørgslen øges, men alene udbuddet øges, skaber det bare større arbejdsløshed for pædagogerne.

BUPL vil arbejde for:

- At der skabes sammenhæng mellem arbejdsudbud og efterspørgsel. Det kan gøres ved, at det centrale niveau igen får ansvaret for at prioritere initiativer der øger efterspørgslen.
- Arbejdsmarkeds parter inddrages og gøres ansvarlige for den arbejdsmarkedspolitiske indsats.
- BUPL vil øge arbejdstiden for pædagoger, som udgangspunkt ved flere fuldtidsstillinger og ad frivillighedens vej.
- BUPL vil øge arbejdstiden ved at arbejde for mere attraktive arbejdspladser.

BUPL's svar på at øge arbejdstiden er en langsigtet strategi, som handler om at ændre en deltidskultur til en fuldtidskultur. En deltidskultur der er opstået som del af det kønsopdelte arbejdsmarked.

Dette kræver en indsats over en række år, men hænger godt sammen med den aktuelle efterspørgsel på pædagogisk arbejdskraft.

Her og nu er udbuddet af pædagogisk arbejdskraft større end efterspørgslen, det giver sig udslag i en stigning af ledige medlemmer. Det forventes at den nuværende situation først vil ændre sig om nogle år, derfor har BUPL også en årrække til at ændre deltidskulturen til en fuldtidskultur.

Fra deltid til fuldtid¹:

- 56 % af alle pædagoger er deltidsansatte
- 37 % af de deltidsansatte har ikke selv valgt det
- 31 % af deltidsansatte vil umiddelbart gerne op i tid
- 51 % af de deltidsansatte angiver arbejdsbelastning i jobbet som årsag til ikke at ville øge arbejdstiden
- Øges arbejdsudbuddet fra de deltidsansatte pædagoger i henhold til deres egne ønsker om øget arbejdstid, vil arbejdsudbuddet kunne øges svarende til ca. 1000 stillinger (12 minutters ekstra arbejde om dagen svarer til sammenligning til 1300 fuldtidsstillinger)

BUPL vil arbejde for:

- Opslåede stillinger oprettes som fuldtidsstillinger
- Der skal sikres attraktive arbejdspladser gennem: indflydelse på arbejdet, kompetenceudvikling, arbejdsmiljøindsats, bedre vilkår blandt andet normering

Arbejdsudbud og tilbagetrækning

Udbuddet af arbejdskraft kan reguleres på en række måder, bl.a. kan øget tilbagetrækningsalder øge arbejdsudbuddet.

Efterlønnen har været til diskussion i mange år og der er foretaget reguleringer der begrænser muligheden for at benytte efterlønnen.

BUPL ønsker at bevare efterlønnen. BUPL vil samtidig understøtte en øget gradvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet via en mere fleksibel efterløn og en øget brug af seniorordninger.

Efterløn eller øget arbejdstid:

- 76 % af BUPLs medlemmer vil øge antallet af timer de arbejder om ugen for at bevare muligheden for

¹ Tallene er baseret på resultater fra medlemsrundspørge blandt pædagogerne udført i efteråret 2010. Pædagogerne har her tilkendegivet deres holdninger til efterløn, øget arbejdstid m.v. Disse resultater er efterfølgende brugt som estimat for holdningen for samtlige pædagoger på deltid, hvormed resultaterne om stigning i det samlede arbejdsudbud kan udregnes.

at gå på efterløn.

- Hvis antallet af år på arbejdsmarkedet skal øges vil 60 % af medlemmerne foretrække, at dette sker ved øget brug af gradvis tilbagetrækning.

BUPL vil arbejde for:

- Bevarelse af efterlønsordningen.
- En mere fleksibel efterløn og flere seniorordninger.
- Bruge overenskomsten til at sikre rettigheder, der muliggør gradvis tilbagetrækning.
- Senere tilbagetrækning skal understøttes via attraktive arbejdspladser gennem: indflydelse på arbejdet, kompetenceudvikling, arbejdsmiljøindsats, bedre vilkår blandt andet normering.

Strukturelle og organisatoriske rammer

Med kommunaliseringen af beskæftigelsesindsatsen i 2008 ændrede Folketinget organiseringen af beskæftigelsesindsatsen. Ændringen betyder, at det tidligere fokus på det samlede arbejdsmarkeds funktionsduelighed er erstattet af lokale geografiske kriterier. Den samlede beskæftigelsespolitik kan nu udmøntes i 91 forskellige beskæftigelsessystemer, uden en samlende national ramme for indsatsen. Ansvar er flyttet fra det centrale niveau til det kommunale lokale niveau.

De enkelte jobcentre vil have vanskeligt ved at løfte formidlings, aktiverings- og uddannelsesopgaverne, som er helt nødvendige for et velfungerende arbejdsmarked. Dertil kommer, at der er stærke hensyn i forhold til den enkelte kommunes økonomi.

I forbindelse med lavkonjunktur belastes kommunernes økonomi af udgifter til ledige og belastningen af kommunernes økonomi vil ramme de offentlige ansatte.

Den nye organisering er derfor følsom overfor konjunktursvingninger og strukturelle forskelle på arbejdsmarkedet.

BUPL vil arbejde for:

- En styrkelse af det centrale/regionale niveau for at skabe en national ramme for arbejdsmarkedspolitikken.

Tryghed i ansættelse og ved ledighed

Den danske flexicurity-model skal sikre en høj grad af fleksibilitet på arbejdsmarkedet, en aktiv arbejdsmarkedspolitik og ikke mindst en økonomisk sikkerhed ved ledighed.

Elementerne er hinandens forudsætninger i det danske system. Det er relativt nemt at afskedige ansatte, til gengæld for en høj grad af sikkerhed ved ledighed. Det skaber mobilitet på arbejdsmarkedet, og kræver at der sker en livslang læring og kompetenceudvikling af den enkelte.

En aktiv arbejdsmarkedspolitik betyder en politik, der understøtter arbejdsmarkedets behov ift. uddannelser, opkvalificering mv.

Fundamentet for flexicurity er derfor at både beskæftigede og ledige, gennem en aktiv arbejdsmarkedspolitik, kan bestride fremtidens job.

Fundamentet for den danske flexicurity model, herunder en aktiv arbejdsmarkedspolitik og dagpengeniveau mv., kan kun ske ved partsinddragelse. Sikringen af dette er en fælles dagsorden for fagbevægelsen.

For BUPL er det vigtigt at sikre både en aktiv arbejdsmarkedspolitik, hvor fokus er på den enkeltes behov for kompetenceudvikling, praksiserfaring, relevant efter- videreuddannelse imødekommes. Samtidig skal der sikres et rimeligt forsørgelsesniveau ved ledighed. Hvis ikke det kan sikres er vejen for BUPL, at sikre medlemmerne via højere sikkerhed i ansættelsen.

BUPL vil arbejde for

- At sikre rimeligt forsørgelsesniveau ved ledighed
- At sikre en aktiv indsats i en ledighedsperiode, der understøtter en hurtig tilbagevenden til det pædagogiske arbejdsmarked
- Mindre kontrol og mere kvalitet, med udgangspunkt i den enkeltes behov

Uddannelse- og opkvalificering

Et centralt element i den danske arbejdsmarkedsmodel er en høj uddannelsesgrad og en til enhver tid velkvalificeret arbejdsstyrke.

BUPLs uddannelsespolitik² har fokus på nødvendigheden af livslang læring; at pædagogers viden skal udvikles igennem hele arbejdslivet, således at deres grunduddannelse løbende kvalificeres og suppleres gennem forskellige typer af efter- og videreuddannelse.

Samtidig understreger uddannelsespolitikken, at pædagogprofessionens samlede viden udvides og udvikles i takt med de forandringer, der foregår i samfundet.

Arbejdsmarkedspolitikken skal sikre, at pædagoger i arbejde løbende opkvalificeres, således at deres viden udbygges og fornyes.

For pædagoger uden for arbejdsmarkedet skal det sikres, at de ikke får forringet deres kompetencer og kvalifikationer, så de igen kan indtræde på arbejdsmarkedet.

BUPL arbejder for

- At pædagoger har adgang til kontinuerlige efter- og videreuddannelsesmuligheder
- At pædagoger i løbet af deres arbejdsliv gennemfører videreuddannelse af 1 års varighed, samt 3 ugers kompetencegivende efteruddannelse hvert år
- At der skal fokus på opkvalificering af ledige og opsagte medlemmer
- At der uddannes et tilstrækkeligt antal pædagoger
- En større sammenhæng mellem uddannelse- og arbejdsmarkedspolitikken

Samarbejde mellem jobcenter og A-kasse/fagforening

A-kasse og fagforening kan levere stor viden om det pædagogiske arbejdsmarked, pædagogers kvalifikationer og mulighederne for efter- og videreuddannelse. De lokale beskæftigelsesråd og jobcentre har kendskabet til lokalområdet og erfaringen med at udføre opgaven.

For at sikre en effektiv aktiv arbejdsmarkedspolitik er der behov for at understøtte parterne, som konkret skal implementere politikken. Det kræver et tæt samarbejde mellem A-kasser/fagforeninger og jobcentre og beskæftigelsesråd.

BUPL skal endvidere søge at udnytte, at jobcentre nu er kommunale og at der derfor er sammenhæng mellem jobcenter og arbejdsgiver.

² Vedtaget af HB 23. oktober 2008.

BUPL vil arbejde for

- Lokalt at udbygge samarbejdet med både jobcentre og beskæftigelsesråd
- At der sker en koordinering mellem parterne for at sikre en effektiv arbejdsmarkedsindsats for pædagogerne
- Større samarbejde med kommunerne/jobcentrene via fx samarbejdsaftaler
- At der i et samarbejde iværksættes konkrete arbejdsmarkedspolitiske initiativer for pædagoger uden beskæftigelse

Socialpolitik

Socialpolitik er ikke et særligt afgrænset område. Det overlapper flere andre politikområder som fx arbejdsmarkedspolitikken, uddannelsespolitik og boligpolitik.

De klassiske socialpolitiske områder er forsørgelse af og omsorg for de mennesker der ikke kan klare sig på arbejdsmarkedet og dermed tjene til egen forsørgelse. Det kan også handle om andre grupper der ikke fuldt ud kan tage vare på sig selv fx børn, ældre og handicappede, men også om arbejdsløse, syge, udstødte og andre marginaliserede grupper.

I dette oplæg tages der udgangspunkt i den del af socialpolitikken der omhandler voksne, som af forskellige årsager ikke kan forsørge sig via arbejde på normale vilkår.

Centrale temaer i socialpolitikkenUniverselle ydelser

Den skandinaviske velfærdsmodel har via socialpolitikken lagt vægt på universelle ydelser, for at sikre alle en vis indkomst.

Men universelle ydelser kan blive på et så lavt niveau at de skaber fattigdom, som særligt rammer børn af fattige forældre. Også pædagoger bliver ramt af stramninger i forsørgelsesydelseerne fx mulighederne for at modtage sygedagpenge, førtidspension og arbejdsløshedsdagpengenes størrelse mv.

Sikring af rimeligt forsørgelsesgrundlag

For BUPL er det centralt at sikre den enkelte pædagog et rimeligt forsørgelsesgrundlag i situationer, hvor de ikke er i stand til at påtage sig arbejde.

Der er behov for en højere ydelse ved sygdom, ligesom der er behov for ændringer i sygedagpengeloven, der øger fokus på revalidering for at opnå selvforsørgelse.

Fokus på den enkeltes behov

Det skal sikres, at den enkelte behandles værdigt med udgangspunkt i den enkeltes behov for at bringe den sygemeldte tættere på arbejdsmarkedet.

For at sikre fortsat opbakning til den danske velfærdsmodel er det helt nødvendigt, at der arbejdes med en sikring af den enkelte borgers forsørgelse, når de ikke kan forsørge sig ved arbejde på normale vilkår.

BUPL vil arbejde for:

- Universelle ydelser for så vidt angår de direkte forsørgelsesydelse som fx sygedagpenge og kontanthjælp.
- Ydelsens størrelse skal udgøre et rimeligt niveau, hvorfor de laveste ydelser som fx starthjælp skal fjernes og de øvrige ydelser reguleres.

Nedsat arbejdsevne og varig nedsat arbejdsevne

Også pædagoger oplever, at de af helbredsmæssige grunde ikke længere fuldt ud kan være tilknyttet arbejdsmarkedet. BUPL støtter arbejdet med et rummeligt arbejdsmarked, så der også er plads til dem der ikke har en fuld arbejdsevne.

Sygedagpenge skal ydes ved midlertidig arbejdsnedsættelse og ikke være tidsbegrænset. Fleksjob har skabt mulighed for fortsat tilknytning til arbejdsmarkedet, hvorfor der skal arbejdes for at sikre ordningens fortsatte eksistens.

Førtidspension skal sikre dem der ikke længere har en arbejdsevne de kan udnytte.

I dag er indsatsen omkring de sygemeldte præget af mistillid med deraf følgende kontrol. BUPL vil arbejde for, at indsatsen får fokus på kvalitet. Ved at fokusere på den enkeltes behov sikres varig tilbagevenden på arbejdsmarkedet. Uddannelse skal være det centrale indsatsfelt.

BUPL vil arbejde for

- Et rimeligt forsørgelsesniveau ved både midlertidig sygdom og varig sygdom
- BUPL vil arbejde for at uddannelse kommer først på vejen til at opnå selvforsørgelse
- BUPL vil arbejde for at sikre, at ingen børn i Danmark vokser op i fattigdom
- Mere kvalitet og mindre kontrol i den sociale indsats

De sidste 10 år har der været fokus på at langt de fleste kan bestride et arbejde i en eller anden form. Der er i dag meget begrænset mulighed for en varig forsørgelse i form af førtidspension. Et vigtigt princip er, at det ikke er den enkelte der bærer ansvaret for om arbejdsgiverne vil ansatte personer med meget nedsat arbejdsevne.

BUPL vil arbejde for:

- At sikre den enkelte pædagog et rimeligt forsørgelsesgrundlag ved fx sygdom og generelt for at hæve de offentlige forsørgelsesydelse.

BUPL arbejder med andre socialpolitiske elementer som fx daginstitutionernes placering, børns vilkår mv., disse emner er placeret i andre politikområder end arbejdsmarkeds og socialpolitikken.

Incitamentsstrukturer og refusion mellem stat og kommuner

Refusionen mellem stat og kommune, både i forhold til de ledige og øvrige sociale ydelser, anvendes i dag som incitamentsinstrument.

Refusionssystemerne har givet kommunerne et stærkt incitament til at lade aktiveringsindsatsen styre af at maksimere de statslige refusioner frem for at tilrettelægge en indsats, der bringer de ledige og langtidssyge i beskæftigelse.

Problemerne i aktiveringsindsatsen drejer sig om andet og mere end refusionsatser. Det handler mere grundlæggende om at tilrettelægge en indsats, der er tilpasset den enkeltes og arbejdsmarkedets behov.

Med de nye refusionstiltag vil kommunerne hente størst refusion på virksomhedsrettede aktivering, dvs. private og offentlige løntilskud samt virksomhedspraktik på en arbejdsplads og mindst ved individuelle og uddannelsesmæssige foranstaltninger.

BUPL vil arbejde for:

- En ændring af refusionssystemet med henblik på indsatser der er tilrettelagt både i forhold til den enkelte og arbejdsmarkedets behov
- For ledige dagpengemodtagere vil BUPL arbejde for en tilbagevende til et statsligt finansieret system

Samarbejde og fælles strategi mellem fagforening og A-kasse

Den arbejdsmarkedspolitiske indsats i forhold til pædagoger kræver et tæt samarbejde mellem BUPL og BUPL-A. Det være sig både på det politiske strategiske niveau og det realpolitiske niveau.

På det politiske strategiske niveau er der en fælles interesse i at gøre pædagogers medlemskab af BUPL og BUPL-A attraktivt.

En fagprofessionel A-kasse er med til at understøtte professionsstrategien. Fagforening- og A-kassemedlemskab er således en sikring af professionen ved at sikre den enkelte pædagog både i arbejde og uden for arbejde. Fælles for både A-kasse og fagforening er fokus på livslang læring og opkvalificering.

For at fastholde en fællesstrategi er det nødvendigt at A-kasse og fagforening i fællesskab er en aktiv og central part i det arbejdsmarkedspolitiske landskab.

I påvirkningsarbejdet varetager BUPL også de ledige medlemmers interesser. Det arbejdsmarkedspolitiske område skal koordineres mellem fagforening og A-kasse – særligt er der brug for fælles drøftelser om påvirkningsmulighederne i eventuelle kommende trepartsdrøftelser.

BUPL vil arbejde for:

- At varetage interesser for både ledige og medlemmer i job.
- At der sker en tættere kobling mellem BUPL og BUPL-A i forhold til arbejdsmarkedspolitikken, samt sikre overensstemmelse i udmeldinger.
- En fælles indsats lokalt og regionalt fx i forhold til de lokale beskæftigelsesråd, mhb. på at sikre en professionsrelevant dagsorden

På det lokale niveau, både kommunalt og regionalt, sikres en fælles indsats i forhold til udmøntning og fastlæggelse af lokal arbejdsmarkedspolitik. Fastlæggelse af lokale arbejdsmarkedspolitiske indsatser skal ske ved inddragelse af både ledere og TR. Som eksempel kan nævnes udmøntningen af løntilskudsjob, virksomhedspraktikker, jobformidling og jobrotation, som kan/vil få stor betydning for det pædagogiske arbejdsmarked.